

“Espero haver fet articles que no hagin causat **indiferència**”

Ramon Barnils va escampar les seues opinions per premsa i ràdio al llarg de més de quatre dècades de professió. En aquesta entrevista, el resultat de dues xerrades fetes a mitjan anys noranta, recollim una part de les seues idees. Aquest record s'uneix a l'acte del Grup Gaziel al Col·legi de Periodistes de Catalunya, el dia 25 d'abril a les 13 h, on Barnils serà recordat per Valentí Puig, Vicent Partal i Josep M. Solé.

Aquesta entrevista és fruit de dues converses amb Ramon Barnils, destinades a documentar un treball universitari sobre la seua trajectòria periodística. La primera es va enregistrar l'abril del 1994, mentre entrava i eixia de l'estudi de Catalunya Ràdio per participar en el programa *L'Aparador*. El 21 de desembre del 1995 es va gravar la segona, en un bar proper als estudis de l'emissora, amb el soroll de fons de coberts i vaixel·la, abans d'eixir corrent cap a la tertúlia de *Postres de música*. D'aquests diàlegs han quedat pensaments i reflexions sobre l'ofici, el país, la llengua, els mitjans de comunicació i els articles, especialment els que cada setmana, des del primer “Arròs a banda”, cuinava per a EL TEMPS, amb la seua recepta d'ironia, provocació i agudesa, per evitar digestions d'indiferència.

—Com es defineix professionalment?

—Jo sempre dic que no sóc periodista, faig de periodista. He fet moltes coses i sempre en faig diverses al mateix temps, una de les quals és aquesta. No sóc un periodista vocacional o, almenys, no me'n sento. Als disset anys vaig començar al setmanari de Sant Cugat. Quan va plegar, ho vaig deixar i no hi vaig tornar fins al cap de tres o quatre anys, com a corresponental d'*El Correo Catalán* a Sant Cugat. M'anaven pagant i més o menys m'agradava, fins que el perio-

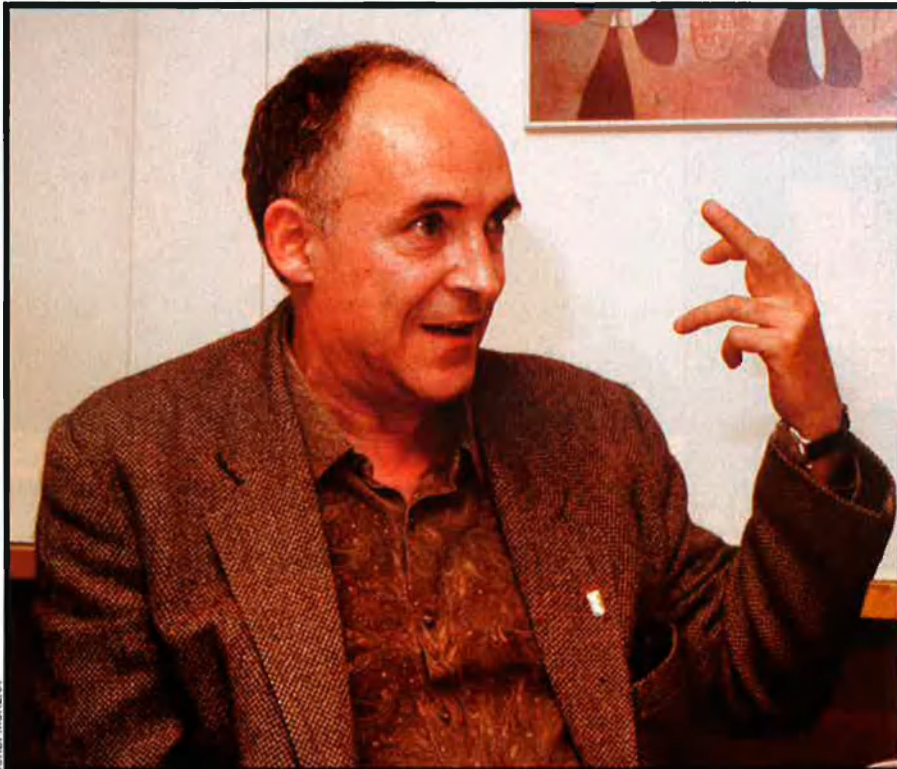
disme es va convertir en la meua feina principal als vint-i-set anys, en entrar a l'agència Europa Press. El món aquest dels periodistes és molt divertit, segons com te l'agafis. Si t'ho creus, no. Hi ha gent que pensa que és molt apassionant, la vida de periodista. Això és mentida. S'assembla molt a una feina d'oficina... En essència és el mateix que una oficina, però en el moment que ho acceptes o te'n convences, llavors sí que és més divertit.

—Va començar estudiant econòmiques...

—Primer vaig fer de periodista i després vaig estudiar, a l'Escola de Periodisme de l'Església. Però allà on vaig adquirir un certa formació intel·lectual, que es diu, un cert acompanyament universitari, és a Ciències Econòmiques, carrera que no tinc acabada. Hi vaig anar perquè era la millor facultat de l'època, amb un claustre de professors de primeríssima categoria.

—On s'ha sentit més còmode, en el periodisme d'informació o en el d'opinió?

—Informació, informació... El que més m'ha agradat fer és periodisme d'agència, on m'he sentit més còmode, més productiu, més realitzat, millor. No firmes, la informació és escarida, és la base del periodisme, la resta és secundari. En aquest país resulta complicat fer periodisme d'informació, perquè no hi ha ni gaire interès, ni ganes que se'n faci. Qualse-

Barnils sempre es va sentir més còmode fent periodisme d'informació, però segons ell en aquest país no hi ha gaire interès que es faci aquest tipus de periodisme.

vol país té una agència que subministra informació. Fer periodisme sense és difícil.

—Llavors, per què ha conreat l'opinió la major part del temps?

—Perquè em paguen, em vénen a buscar, com al *Tele/eXprés*. Va venir Joan de Segarra i em va dir: agafa-ho. A mi m'agrada molt el reportatge, però és massa complicat, pesat i llarg de fer.

—Es mou millor en el terreny de l'article llarg o en la columna curta, com l'"Amunt..." a EL TEMPS?

—M'agrada perquè és una cosa que no m'havien encarregat mai, fer una cosa de màxim quinze línies. M'ho passo molt bé. El que feia abans, d'unes trenta ratlles, és el desenvolupament d'una idea. En quinze no tens espai. Desenvolupes una imatge, un pensament sobre una idea, una afirmació, una negació. Prefereixo aquests als de "L'Ull de Déu".

—Quina era la filosofia d'aquells articles?

—Era crítica de televisió, encara que no ho semblés. "L'Ull de Déu" era

la televisió, no jo. Alguns em deien: "Tu ets molt *xulo*, no?" La forma condiona el fons. Si tens unes quaranta línies, pots desenvolupar una idea complexa, amb matisos. Si haig de ser franc, el que m'agradaria, en quatre ratlles, és dir: "El resultat de les darreres eleccions demostra que...", una altra frase més i prou.

—Els seus inicis en el periodisme d'opinió van ser amb una peça diària, al *Tele/eXprés*. Com duia aquesta pressió?

—Resultava excessiu. És com jugar un partit de futbol cada dia, acabes veient el món en forma d'article. Aparentment és còmode perquè pots triar però es torna obsessionant. L'altre aspecte és que no tens horari. Però això també és terrible perquè ho deixes per darrera hora o bé ho fas a primera per no pensar-hi més, però com que l'endemà n'has de fer un altre continues pensant. Per evitar això paradoxalment em vaig marcar un horari i no fallava mai, ni pont ni caps de setmana. De 7 a 9 de la tarda, m'asseia a la màquina. Sempre intentava escriure a última hora per ga-

rantir la màxima actualitat, encara que fos un article sobre Shakespeare. Si el feia, segur que era sobre alguna cosa del dia perquè si no l'hauria fet sobre Homer. El lector a la llarga ho nota.

—Va ser el cansament el que el va impulsar a apagar la secció "A media luz" i deixar el *Tele/eXprés*?

—Per motius diversos. El diari va començar a fer massa política i llavors als directores, als caps de redacció, no els agradava el tipus de periodisme que feia, el trobaven massa frívol. Consideraven que s'havien de publicar notícies sobre vagues i manifestacions. I diguem que m'havien fet alguna jugada lletja. Jo cobrava tant l'article, si no publicava no cobrava. Alguns dels que anaven de revolucionaris, tot i saber això, feien saltar el meu article i posaven la notícia d'algun incident obrer més o menys interessant, o del seu partit. Com que a mi no m'agrada barallar-me, no vaig discutir, i quan em va semblar vaig marxar.

—El títol del darrer article al *Tele/eXprés*, "El Trato", sembla que reflecteix aquest sentiment.

—Em vaig empipar, sobretot amb els companys, per l'estupidesa aquesta de considerar que no era el moment de fer aquell tipus de periodisme, que era el moment de fer la revolució. Quina revolució, si no podies dir res? Era gent que va fer que el *Tele/eXprés*, en comptes de ser un diari obert, fos un diari controlat pels socialistes i, després, pels comunistes.

—Diu que va tenir més problemes per treballar a finals dels anys setanta que als primers anys de la dècada.

—No tinc costum d'escandalitzar-me gaire, no em queixo de forma violenta. És molt lògic; quan es va acabar el franquisme, ho controlava tot l'antifranquisme. Jo era antifranquista però, per sobre d'això, era pro... Després del franquisme van controlar els llocs de la política o del periodisme els antifranquistes, que eren, per damunt de tot, anti. Els que no érem comunistes, ni socialistes ni franquistes no teníem res a fer, trobàvem més dificultats. Quan hi havia una plaça lliure en

A la foto de l'esquerra, Ramon Barnils, moments abans de participar en l'espot televisiu d'EL TEMPS, l'any 1990. A la dreta, durant una conferència que va pronunciar l'any 1995 en el marc de la Universitat Catalana d'Estiu.

un diari, qui l'ocupava? Un independent de tipus jo? No, l'ocupava un que havia fet l'antifranquisme amb un carnet. Això va passar bastant i va ser un desastre. Ara sembla que comença a canviar, però encara dura. La màfia franquista va ser substituïda per la màfia antifranquista, per la màfia comunista i socialista, i la màfia convergent, que no existia però ara sí. Aleshores els que som de la màfia dels que no tenen màfia, que també és una màfia, aquests ho tenim més malament. N'hi havia uns que volien fer política a través del periodisme, per substituir la política franquista. Això dura encara. Una de les pegues de la transició va ser canviar una màfia per una altra.

—En aquesta època va ser director de la revista *Ajoblanco*.

—La llei franquista obligava que el director de la publicació fos un periodista amb carnet. Uns nois de dret volien fer una revista i van venir al *Tele/eXprés*, que llavors era el diari *progre*, a buscar un periodista que els el volgués deixar. Els que corrien per allà es van espantar, perquè era gent compromesa amb els comunistes o amb els sociates. A mi, m'era igual, els vaig donar el nom i el número i me'n vaig oblidar. De tant en tant, com que era gent jove i molt animosa, hi havia baralles internes a la redacció. Llavors em cridaven. Els convidava a dinar i, després de discutir, ells matei-

xos es posaven d'acord. El director servia per això i també per a la censura. Quan la revista feia alguna bestiesa pròpia d'aquest tipus de publicacions, el Ministeri convocava al director, que no en sabia res. El meu truc consistia a mudar-me, posar-me corbata, ben afaitat, les sabates enllustrades i anar a veure el funcionari, que quedava al·lucinat. “¿Es usted del Ajoblanco?”, preguntava. Ell esperava un xaval pelut, amb grenyes, sandàlies i fumant porros. Mai va passar res, excepte una vegada que van tancar la revista uns mesos per una cosa de les falles, de l'Amadeu Fabregat.

—A la segona meitat dels setanta estava al capdavant de dos mitjans alternatius.

—Vaig tenir una època que era un figura, director de l'*Ajoblanco* i de *Solidaridad Obrera*. L'únic carnet que he tingut d'una organització d'aquestes era el de la CNT. Com que era afiliat, quan van pensar de treure la *Soli* uns alumnes em van dir si les ajudava a posar-la en marxa. Aquí m'hi vaig dedicar i vaig dirigir-la com podria haver dirigit qualsevol altra publicació.

—Pels articles setmanals també s'ha fixat un horari?

—Escric els dimecres. Em marco un dia i així durant tota la setmana no hi penso. Si se m'acut alguna cosa m'ho apunto i ja està. Un article setmanal no t'omple la vida. Si fos tres pàgines,

sí, hauries de buscar el tema, desenvolupar-lo, buscar cites, bibliografia. A un article d'un foli i dues línies més, màxim, li dediques una tarda. Si t'ho prens seriosament, si medites l'article, si medites l'adjectiu, el repasses, treus aquest adverbi, poses aquell punt i a part, si el treballes, cansa. Ara no cal que vagi a la redacció, ho envio per fax. Quan estava al *Tele/eXprés* anava a la redacció i l'escrivia. M'agradava molt, sovint et donaven idees. En un setmanari és diferent.

—Els seus articles s'alimenten de la lectura de premsa?

—Quan estava al *Tele/eXprés* ho evitava al màxim, procurava anar al cinema, al teatre, als bars, discoteques, parlar amb gent. De la meua activitat habitual treia més idees que dels diaris. També els llibres, me'n suggerien. Una norma que encara continua és parlar de coses que no surten als diaris, que són de la vida normal. L'altra és, a cada article, explicar una cosa que el lector normalment no coneix.

—Quins criteris aplica a l'hora de triar els temes?

—En això del periodisme tot és més fàcil que no sembla, sobretot si t'oblides d'opcions polítiques. EL TEMPS és una revista que es ven als Països Catalans, la clientela és d'allí i els dones productes que els poden interessar. Això no vol dir que els donis productes que els agradin. Espero haver fet articles que hagin desagradat

profundament a gent dels Països Catalans. Els han desagradat, però no els han deixat indiferents. Això és una qüestió professional. Tu vens articles i l'article ha d'impactar el comprador. Tu dius el que et sembli, però, llavors..., a un esquimal no li venguis articles de bany. Són coses molt elementals. S'agafa EL TEMPS com una revista amb finalitats polítiques i, aleshores, per molta gent, el criteri és aquest. Jo, en canvi, me l'he agafada amb criteri periodístic. És un producte que es ven de Salses a Guardamar, de Fraga a Maó, doncs he de tocar temes que interessin, agradin o no, a aquest públic.

—El mitjà influeix a l'hora d'escollir?

—Marca molt. Tu pots ser el mateix però, segons on treballis, ensenyes una cara o una altra. Al *TeleXprés* el tema obligat era la cultura. Els articles de *La Vanguardia* són per tocar els collons. Són articles contra els espanyols. M'ho passo pipa. Faig un màxim de dos articles al mes. M'agrada perquè s'emprenen molt. Cada dia no, però dos cops al mes, que diguis alguna cosa una mica forta, ja li agrada al lector liberal-conservador de *La Vanguardia*. Llavors què faig? Articles separatistes però dissimulats. Com que no puc fer una cosa constructiva, a favor de la llibertat o de la independència de Catalunya, faig articles destructius contra Espanya.

—Moltes vegades basa els seus articles en unes declaracions.

—Els comentaris que fa la gent estan adreçats a un públic espanyol o barceloní, però mai directament a gent dels Països Catalans. Aleshores, el que jo faig amb unes declaracions d'Arzalluz que estan glossades en una òptica espanyola, basca o europea, és donar-hi el meu punt de vista, cuinar el plat per al lector del territori lingüístic, agradi o desagradi.

—Aquestes interpretacions li han dut problemes?

—Sí, molts, perquè no és una cosa habitual. Hi ha gent que s'empipa o s'estranya. És normal que hi hagi problemes. Però no els busco. Quan algú es queixa del que he escrit... Si reben, reben, però de retruc. Fer un

Un instant de l'entrevista que Ramon Barnils va fer a l'historiador Miquel Batllori, l'any 1993.

article provocador no m'interessa. Si surt no és buscat. La polèmica per la polèmica no m'interessa. Hi ha periodistes que sí, i em sembla molt bé. No és que em deixin indiferent les críti-

ques, però abans de decidir si m'interessa o no, miro si la crítica té trelat, que diuen a València.

—La literatura també és un tema recurrent.

 FUNDACIÓ
Caixa de Sabadell

PREMIS
FUNDACIÓ
CAIXA DE
SABADELL

Dotació total: 35.000.000 ptes.

Termini de presentació de sol·licituds: 31 de maig del 2001

BEQUES

Són un complement dels sistemes d'ajut d'estudis de la Caixa de Sabadell. Estan destinades a subvencionar totalment o parcialment els interessos que hagi generat la contractació d'un CrediEstudis de la Caixa de Sabadell.

ESTUDIS

Destinats a premiar totalment o parcialment estudis i investigacions de caràcter social, econòmic i cultural dedicats, preferentment, a les zones d'influència de la Caixa de Sabadell.

PROGRAMES CULTURALS

Adreçats a entitats, tenen com a objecte premiar, totalment o parcialment, programes de caràcter cultural dedicats, preferentment, a les zones d'influència de la Caixa de Sabadell.

PROGRAMES SOCIALS

Premien, totalment o parcialment, programes de caràcter social elaborats per entitats i dedicats, preferentment, a les zones d'influència de la Caixa de Sabadell.

Telèfon d'informació:

LiniATEL.
902 22 22 33

CONVOCATÒRIA 2001

XXX PREMIS OCTUBRE

València, del 23 al 27 d'octubre del 2001

XIV Encontre d'Escriptors

AHÍR I DEMÀ. La generació de la República

i la generació dels Octubre

Simposi Internacional

De la Corona d'Aragó a la Itàlia del Renaixement

VII Congrés de Pensament

GLOBALITZACIÓ. Economia, política i cultura

X Congrés de Mitjans de Comunicació

INTERNET. El català a la xarxa

TIPUS DE MATRÍCULES:

1. Públic en general

Modalitat única: 12.000 ptes. Inclou els drets d'inscripció, el material informatiu del congrés escollit i un certificat d'assistència lliurat per la Fundació Ausiàs March.

2. Estudiants universitaris

Modalitat A: 6.000 ptes. Inclou els drets d'inscripció, el material informatiu del congrés escollit i el certificat d'assistència atorgat per la Fundació Ausiàs March. Per un acord de la fundació amb la Universitat de València, aquesta pot emetre un certificat d'Extensió Universitària a tots els assistents. L'import d'aquest certificat, si es desitja, ha de sumar-se al preu de matrícula.

Modalitat B: 25.000 ptes. Inclou els drets d'inscripció, el material informatiu del congrés escollit, el viatge, l'allotjament, la manutenció i el certificat d'assistència que atorga la Fundació Ausiàs March. Aquesta matrícula sols pot gestionar-se a través dels acords establerts per la Fundació amb les universitats respectives.

NOTES IMPORTANTS:

•Places limitades

•Moltes Universitats convaliden l'assistència als congressos per crèdits acadèmics de lliure configuració. Informeu-vos-en!

•El termini de preinscripció s'obre l'1 d'abril i finalitza el 30 de juny del 2001

INFORMACIÓ:

Fundació Ausiàs March - Baró de Càncer, 40, 7è, p. 14 - 46001 València
Telèfon: 963532407 - Fax: 963510036 - <http://www.premisoctubre.com>

—Perquè m'interessa molt com a periodista, però, sobretot, com a persona. Diguem que sóc dels que continua llegint llibres gruixuts. És un doble joc. Hi ha els temes que interessen a la clientela i els que t'interessen a tu. Però també poden ser compatibles.

—Quines influències reconeix?

—No ho sabria dir massa. Jo llegia molta premsa francesa fins a l'any 1965; després, molta premsa anglesa. M'agradaria que m'haguessin influït els diaris anglesos, com *The Guardian* o *Times*. Dels catalans d'abans de la guerra, n'hi ha alguns. Jo vaig tenir la sort de ser professor i, per donar classes, vaig haver d'estudiar. Gràcies a això vaig conèixer gent com Domènec Guansé, que és excel·lent en qüestions d'estil, gairebé tan bo com en Pla. Josep Maria de Sagarra, Pla, Soldevila no tant. Espero que m'hagi influït Joan de Sagarra, el fill. Especulo que ho han fet els anglesos i també els articulistes dels anys vint i trenta, com Rovira i Virgili.

—S'identifica amb la frase de Rovira i Virgili que cita als seus articles: "Que diguin el que vulguin mentre ho diguin en català"?

—Des del punt de vista sociològic, en una nació hi ha d'haver de tot, des de fatxes fins a anarquistes i l'únic que els identifica com a membres d'aquesta nació és la llengua o la cultura, i per tant, que diguin el que vulguin...

—Hi ha una frase similar de Fuster a partir d'un vers: "Puix parla català..., vegem què ha dit."

—De vegades en faig servir una, d'altres, l'altra.

—Quina importància dóna a la ironia com a recurs d'estil?

—Trobo que és imprescindible. Aconseguir un to irònic, en comptes d'un to estripat o discordat, és difícil. Requereix una certa preparació. En qualsevol cas, per què em sembla positiu? Perquè és una de les bases del relativisme. Evidentment, no hi ha res absolut... Ni tan sols que no hi hagi res absolut. Tot és relatiu, fins i tot que tot sigui relatiu, i una eina és la ironia.

Dolors Palau